

АТА-АНАЛАРДЫҢ ЖҰМЫС ДӘПТЕРІ

БАЛАНЫ ДАМУ ЖӨНІНДЕ АТА-АНАЛАРҒА АРНАЛҒАН 9 САБАҚ

Учимся развивать ребенка

Разработано совместно НПЦРСР МТСЗН РК, РНПЦПЗ МЗ РК и ЮНИСЕФ в рамках адаптации Программы ВОЗ «Caregiver Skills Training» (обучение навыкам ухода за детьми) для Республики Казахстан

БҮКІЛ БАҒДАРЛАМА КЕСТЕСІ		Күні, уақыты, орны
Үйге бару 1		
Телефон арқылы тіркеу		
Сабақ 1	Баланы бірлескен іс-әрекеттерге қалай қатыстыру керек	
Телефон арқылы тіркеу		
Сабақ 2	Баланың бірлескен іс-әрекетке қызыға қатысуын қалай қолдау керек	
Телефон арқылы тіркеу		
Сабақ 3	Баланың бірлескен ойындарға және күнделікті үй жұмыстарына қатысуына қалай көмектесу керек	
Келесі сабақ туралы СМС немесе WhatsApp арқылы еске салу		
Сабақ 4	Баланың қарым-қатынасын қалай түсінуге болады	
Келесі сабақ туралы СМС немесе WhatsApp арқылы еске салу		
Сабақ 5	Баланың қарым-қатынас дағдыларын қалай дамыту керек	
Үйге бару 2 (5-ші және 6-шы сабақтар арасында)		
Сабақ 6	Баланы жағымсыз мінез- құлықтан қалай алдын ала сақтандыру керек әрі қызыға қатысуына және басқарылуына қалай көмектесу керек	
Телефон арқылы тіркеу		
Сабақ 7	Балаға жағымсыз мінез-құлық баламаларын қалай үйрету керек	
Келесі сабақ туралы СМС немесе WhatsApp арқылы еске салу		
Сабақ 8	Кішкентай қадамдардың көмегімен және ересектің мейлінше аз жәрдемімен балаға жаңа дағдыларды қалай үйрету керек	
Келесі сабақ туралы СМС немесе WhatsApp арқылы еске салу		
Сабақ 9	Өзімізге күтім көрсетуді ұмытпай, проблемаларды қалай шешу керек	
Үйге бару 3		
Қосымша сабақтар:		

1-САБАҚ

БАҒДАРЛАМАҒА КІРІСПЕ.

БАЛАНЫ БІРЛЕСКЕН ІС-ӘРЕКЕТТЕРГЕ ҚАЛАЙ ҚАТЫСТЫРУ КЕРЕК

ТАНЫСУ ЖӘНЕ БАЙЛАНЫС МӘЛІМЕТТЕРІ

Маман 1	
Телефон	
Маман 2	
Телефон	
Сабақтарымыз өтетін орын (мекен-жайы мен телефоны)	
ЕГЕР САБАҚҚА КЕШІГІП ЖАТСАҢЫЗ НЕМЕСЕ КЕЛМЕЙТІН БОЛСАҢЫЗ, ӨТІНЕМІЗ, +7 _____ НӨМІРІНЕ ХАБАРЛАСЫҢЫЗ НЕМЕСЕ СМС ЖІБЕРІҢІЗ	
Немесе WhatsApp арқылы хабарлама жіберіңіз _____	

ЖЕКЕ МАҚСАТТАРЫМ

Мен осы бағдарламадан не күтемін (өзім үшін, балам үшін, отбасым үшін)

- 1) _____

- 2) _____

- 3) _____

Осы бағдарламадан керегімді алу үшін не істей аламын (мысалы, үйде жаттығу, басқа ата-аналармен қарым-қатынас жасау, сабақтарға басқа отбасы мүшелерін қатыстыру)

- 1) _____

- 2) _____

- 3) _____

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- **Келесі сабаққа дейін балаңызбен бірге машықтанатын 2 күнделікті істі таңдаңыз. Балаңызды ынталандыратын және бәрінен де жиі орын алып тұратын іс түрлерін таңдаңыз**
- **Әр іс барысында баламен кем дегенде 5 минут өткізуді жоспарлаңыз. Сол әрекеттерді күнде машықтауға тырысыңыз.**

Осы сабақта берілген кеңестерді пайдаланыңыз:

1. **Кеңістік дайындаңыз: алаңдататын факторларды алып тастаңыз және сіздерге ешкім кедергі келтірмейтін орынды таңдаңыз**
2. **Балаңызды қызықтыратын және ынталандыратын 2-3 түрлі іс ұсыныңыз және балаңыздың таңдауын орындаңыз**
3. **Баламен бетпе-бет, оның көз деңгейінде жайғасыңыз және заттарды екеуіңіздің араларыңызға қойыңыз**

2-САБАҚ

БАЛАНЫҢ БІРЛЕСКЕН ІС-ӘРЕКЕТКЕ ҚЫЗЫҒА ҚАТЫСУЫН ҚАЛАЙ ҚОЛДАУ КЕРЕК

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Біз істеп көрген күнделікті істер:

Біздің жетістіктеріміз:

- 1)

- 2)

- 3)

Келесі жолы нені істеп көре аламын:

- 1)

- 2)

- 3)

МАҚТАУҒА АРНАЛҒАН ИДЕЯЛАР

БАЛАНЫ ҚАЛАЙ МАҚТАЙ АЛАМЫН

БАЛАНЫ ҚАШАН МАҚТАЙ АЛАМЫН

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- Келесі сабаққа дейін балаңызбен бірге машықтанатын 2 күнделікті істі таңдаңыз. Балаңызды ынталандыратын және бәрінен де жиі орын алып тұратын іс түрлерін таңдаңыз
- Әр іс барысында баламен кем дегенде 5 минут өткізуді жоспарлаңыз. Сол әрекеттерді күнде машықтауға тырысыңыз.

Күнделікті істер мен ойындар:

1. _____
2. _____

Егер қолымыздан келмесе, келесілерді істеп көремін:

- _____
- _____

Баланы бірлескен іске қатыстыруға тырысыңыз және осыған дейін зерделеген ұсынымдарды қолданыңыз:

- Кеңістік дайындаңыз: алаңдататын факторларды алып тастаңыз және сіздерге ешкім кедергі келтірмейтін орынды таңдаңыз
- Балаңызды қызықтыратын және ынталандыратын 2-3 түрлі іс ұсыныңыз және балаңыздың таңдауын орындаңыз
- Баламен бетпе-бет, оның көз деңгейінде жайғасыңыз және заттарды екеуіңіздің араларыңызға қойыңыз
- ҚАРАҢЫЗ ЖӘНЕ ТЫҢДАҢЫЗ – балаңызды не ынталандыратынын және не қызықтырғанын байқап жүріңіз
- ҚАРАҢЫЗ ЖӘНЕ ТЫҢДАҢЫЗ – балаңыз өзін жақсы ұстайтын кездерді қалт жібермеңіз және оны мақтаңыз

3-САБАҚ

**БАЛАНЫҢ БІРЛЕСКЕН ОЙЫНДАРҒА ЖӘНЕ КҮНДЕЛІКТІ ҮЙ ЖҰМЫСТАРЫНА
ҚАТЫСУЫНА ҚАЛАЙ КӨМЕКТЕСУ КЕРЕК**

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Біз істеп көрген күнделікті істер:

Біздің жетістіктеріміз:

1)

2)

3)

8

Келесі жолы нені істеп көре аламын:

1)

2)

3)

КҮНДЕЛІКТІ ҮЙ ІСТЕРІНЕ АРНАЛҒАН ИДЕЯЛАР

Балаларды қатыстыруға болатын күнделікті үй істерінің мысалдары: ыдыс жуу, азық-түлікті қаптамасынан шығару, кір жаю, т.б.

КҮНДЕЛІКТІ ОЙЫНДАРҒА АРНАЛҒАН ИДЕЯЛАР

Баламның мақсатты ойын деңгейі (шеңберге алыңыз)

Қарапайым ойын

Құрастыратын ойындар

Рөлдік ойын

Күрделі рөлдік ойын

Күнделікті ойындарға арналған идеялар

-

-

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- **Келесі сабаққа дейін машықтанатын 2 түрлі күнделікті әрекетті (1 – күнделікті үй істері арасынан, 1- ойындардан) таңдаңыз**
- **Балаға ұнайтын және әдетте күнде істейтін істі таңдаңыз. Бала бұрыннан істеп жүрген істі немесе жаңа іс түрін таңдай аласыз.**
- **Әр іс барысында баламен кем дегенде 5 минут өткізуді жоспарлаңыз. Сол әрекеттерді күнде машықтауға тырысыңыз.**
- **Бүгінгі ұсынымдарды қолдануды ұмытпаңыз:**
 - **Ойынға қосылу үшін ЕЛІКТЕҢІЗ, ұқсатып істеңіз және істегенін істеңіз**
 - **ҮЛГІ КӨРСЕТІҢІЗ, жаңа қадамдарды көрсетіңіз және айтыңыз**
 - **Баламен өзара әрекеттестікте ұзағырақ болу үшін ҚАЙТАЛАҢЫЗ, басынан бастаңыз**

4-САБАҚ

БАЛАНЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫН ҚАЛАЙ ТҮСІНУГЕ БОЛАДЫ

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Біз істеп көрген күнделікті істер және ойындар:

Біздің жетістіктеріміз:

1)

2)

3)

11

Келесі жолы нені істеп көре аламын:

1)

2)

3)

ЖЕКЕ МАҚСАТТАРЫМ

БАЛАМНЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС МАҚСАТТАРЫ

1) _____

2) _____

МАҚСАТТАРЫМА ЖЕТУ ҮШІН НЕ ІСТЕЙМІН

1) _____

2) _____

3) _____

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- Балаңызбен бірге айналысатын немесе оны қатыстыратын 1 ойынды немесе үй шаруасын таңдаңыз (мысалы, ойын, қол жуу, әлдену, т.б.). Олар бұрын айналысқан немесе басқа іс болуы мүмкін. Күнде дерлік істейтін істі таңдаңыз.
- Тапсырманы орындап жатқанда баламен қарым-қатынас жасауға және оны қызықтыруға кем дегенде 5 минут жұмсауды жоспарлаңыз

Осы сабақта берілген ұсынымдарды қолданыңыз:

- Балаңыздың әңгімесіне, тіпті түсініксіз болса да, қараңыз, тыңдаңыз, сөздермен және ым-ишарамен жауап беріңіз
- Балаңыздың қарым-қатынас деңгейіне сай сөздерді және ым-ишараны пайдаланыңыз
- Бала неге зейін қойғаны туралы, неге қызыққаны туралы және оның әрекеттері туралы айтыңыз
- Балаға қарым-қатынасқа енуге мүмкіндік беру үшін күтіңіз

5-САБАҚ

БАЛАНЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛАЙ ДАМУЫТУ КЕРЕК

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Біз істеп көрген күнделікті істер:

1) _____

2) _____

Балам қолданған қарым-қатынас әдістері:

1) _____

2) _____

3) _____

Келесі жолы нені істеп көре аламын:

1) _____

2) _____

3) _____

ЖЕКЕ МАҚСАТТАРЫМ

БАЛАМНЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС МАҚСАТТАРЫ

1)

2)

3)

МАҚСАТТАРЫМА ЖЕТУ ҮШІН НЕ ІСТЕЙМІН

1)

2)

3)

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- Балаңызбен бірге айналысатын немесе оны қатыстыратын 1 ойынды немесе үй шаруасын таңдаңыз (мысалы, ойын, қол жуу, әлдену, т.б.). олар бұрын айналысқан немесе басқа іс болуы мүмкін.
Күнде дерлік істейтін істі таңдаңыз
- Тапсырманы орындап жатқанда балаңыз қашан бөлісу үшін, ал қашан сұрау үшін қарым-қатынас жасайтынын байқауға кем дегенде 5 минут жұмсауды жоспарлаңыз
- Сіз балаңыз үшін бөлісуге мүмкіндіктер тудыра аласыз:
 - бір күтпеген немесе күлкілі бірдеңе істеп көріңіз де, бала болған жайтен сізбен бөлісе ме, қараңыз
 - күтіңіз, бала қарым-қатынас жасау үшін пайдалана алатын сөздерді және ым-ишараны көрсетіңіз және айтыңыз
 - бала соларды пайдалануға тырысатынын не тырыспайтынын көру үшін қайтадан күтіңіз
- Сіз балаңыз үшін сұрауға мүмкіндіктер тудыра аласыз:
 - балаңызды қызықтырған заттарды қолы жетпейтін, бірақ көзі жететін жерде ұстаңыз
 - балаға екі зат арасында таңдау жасауды ұсыныңыз
 - бала қалаған заттарды оған бір-бірден немесе кішкентай бөліктермен беріңіз

6-САБАҚ

**БАЛАНЫ ЖАҒЫМСЫЗ МІНЕЗ- ҚҰЛЫҚТАН ҚАЛАЙ АЛДЫН АЛА САҚТАНДЫРУ
КЕРЕК ӘРІ ҚЫЗЫҒА ҚАТЫСУЫНА ЖӘНЕ БАСҚАРЫЛУЫНА ҚАЛАЙ
КӨМЕКТЕСУ КЕРЕК**

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Біз істеп көрген күнделікті істер:

1) _____

2) _____

Мен балам үшін сұрай алатын және бөлісе алатын сәттер тудырдым:

1) _____

2) _____

17

Балам қолданған қарым-қатынас әдістері:

1) _____

2) _____

Келесі жолы нені істеп көре аламын:

1) _____

2) _____

3) _____

ЖЕКЕ МАҚСАТТАРЫМ

Мен мақсат еткен екі күнделікті іс

1)

2)

БАЛАМНЫҢ БОЙЫНАН СИРЕК КӨРГІМ КЕЛЕТІН ЖАҒЫМСЫЗ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ:

1-мақсатта

2-мақсатта

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

Балаңызбен бірге айналысатын немесе оны қатыстыратын 2 ойынды немесе үй шаруасын таңдаңыз (мысалы, ойын, қол жуу, әлдену, т.б.). Олар бұрын айналысқан немесе басқа іс болуы мүмкін.

Күнде дерлік істейтін істі таңдаңыз. Күн тәртібін орындай отырып, балаңыздың қарым-қатынас жасағанын байқау және соған қатысты реакция көрсету үшін кем дегенде 5 минут жұмсауды жоспарлаңыз, сонымен қатар:

- 1) Тапсырманы орындап жатқанда жағымсыз мінез-құлық көріністерін және ескертуші белгілерді байқау үшін **ҚАРАҢЫЗ ЖӘНЕ ТЫҢДАҢЫЗ**. Жағымсыз мінез-құлық көріністері пайда болғанға **ДЕЙІН** не болатыны туралы ойланыңыз. Балаңыздың жағымсыз мінез-құлыққа **ДЕЙІНГІ**, **БАРЫСЫНДАҒЫ** және **КЕЙІНГІ** мінез-құлық графикаларын еске салу ретінде пайдаланыңыз.
- 2) Балаңыздың бойынан жиі көргіңіз келетін 1 дағдыны немесе мінез-құлықты таңдаңыз. Балаңыз өзін дәл солай ұстағанын **КҮНДЕ** байқап отыруды жоспарлаңыз. Баланы көңіл бөлумен, күлімсіреумен және жылы сөздермен мақтау және қолпаштау жоспарын жасаңыз.
- 3) Балаға бір істен екіншісіне көшу қиын болатын кездері **ҚАРАҢЫЗ ЖӘНЕ ТЫҢДАҢЫЗ**. Бүгін қарастырған ұсынымдардың біреуін қолданып көріңіз.

Бүгінгі сабақта берілген кеңестерді қолдануды ұмытпаңыз:

- Дағдыларға және лайықты мінез-құлыққа мақтаумен және жігер берумен жауап беріңіз.
- Жағымсыз мінез-құлыққа дейін пайда болатын белгілерді іздеңіз және тыңдаңыз.
- Балаға сабырлық сауқтауға көмектесу үшін айналасындағы кеңістікті ұйымдастырыңыз және әрекет түрін ауыстырмас бұрын ескертіңіз.

7-САБАҚ

БАЛАҒА ЖАҒЫМСЫЗ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ БАЛАМАЛАРЫН ҚАЛАЙ ҮЙРЕТУ КЕРЕК

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Біз істеп көрген күнделікті істер:

- 1) _____

- 2) _____

Біз нысанаға алған жағымсыз мінез-құлық:

20

Жағымсыз мінез-құлықты азайту немесе тоқтату үшін мен келесілерді істеп көрдім:

Осындай мінез-құлық келесі себептен туды деп ойлаймын:

БАЛАМНЫҢ ЖАҒЫМСЫЗ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫ БОЙЫНША ЖЕКЕ МАҚСАТТАРЫМ

Осы аптада мен баламмен бірге 2 күнделікті істі орындауды жоспарлап отырмын:

1)

2)

Күнделікті істерді орындау кезінде баламның бойында азайтқым келетін жағымсыз мінез-құлық:

21

Бүгін біз сол жағымсыз мінез-құлыққа реакция көрсетуді жоспарлаймыз.

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- Балаңызбен бірге айналысатын немесе оны қатыстыратын 2 ойынды немесе үй шаруасын таңдаңыз (мысалы, ойын, қол жуу, әлдену, т.б.). Олар бұрын айналысқан немесе басқа іс болуы мүмкін. Күнде дерлік істейтін істі таңдаңыз. Күн тәртібін орындай отырып, балаңыздың қарым-қатынас жасағанын байқау және соған қатысты реакция көрсету үшін кем дегенде 5 минут жұмсауды жоспарлаңыз, сонымен қатар:
- Тапсырманы орындап жатқанда жағымсыз мінез-құлық көріністерін және ескертуші белгілерді байқау үшін **ҚАРАҢЫЗ ЖӘНЕ ТЫҢДАҢЫЗ**. Жағымсыз мінез-құлық көріністері пайда болғанға **ДЕЙІН** не болатыны туралы ойланыңыз. Балаңыздың жағымсыз мінез-құлыққа **ДЕЙІНГІ**, **БАРЫСЫНДАҒЫ** және **КЕЙІНГІ** мінез-құлық графикаларын еске салу ретінде пайдаланыңыз.

Балаңыздың жағымсыз мінез-құлыққа реакция көрсету жоспарыңызды пайдаланыңыз

БАЛАМНЫҢ ЖАҒЫМСЫЗ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫМЕН ЖҰМЫС ЖАСАУ БОЙЫНША МЕНІҢ МАҚСАТТАРЫМ:

22

МАҚСАТ 1

Мінез-құлық: _____

Мінез-құлық себебі: _____

Мінез-құлыққа реакция көрсету жоспарым: _____

МАҚСАТ 2

Мінез-құлық: _____

Мінез-құлық себебі: _____

Мінез-құлыққа реакция көрсету жоспарым: _____

8-САБАҚ

КІШКЕНТАЙ ҚАДАМДАРДЫҢ КӨМЕГІМЕН ЖӘНЕ ЕРЕСЕКТІҢ МЕЙЛІНШЕ АЗ ЖӘРДЕМІМЕН БАЛАҒА ЖАҢА ДАҒДЫЛАРДЫ ҚАЛАЙ ҮЙРЕТУ КЕРЕК

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Алдыңғы аптада сіз баланың жағымсыз мінез-құлқын азайту немесе тоқтату жоспарыңызды пайдаланып көрдіңіз.

МАҚСАТ 1

- Жағымсыз мінез-құлық:

- Мінез-құлық себебі (шеңберге алыңыз):

1) Қол жеткізу

2) Өзіне көңіл аудару

3) Қашу немесе тоқтату

4) Сезімге бөлену

- Тиімді болған ұсыным: _____

- Келесі жолы істеп көре алатындарым:

МАҚСАТ 2

- Жағымсыз мінез-құлық:

- Мінез-құлық себебі (шеңберге алыңыз):

1) Қол жеткізу

2) Өзіне көңіл аудару

3) Қашу немесе тоқтату

4) Сезімге бөлену

- Тиімді болған ұсыным: _____

- Келесі жолы істеп көре алатындарым:

ЖЕКЕ МАҚСАТТАРЫМ

Балам ойдағыдай орындай алатынын қалай бір күнделікті істі балама үйретуді өзіме мақсат етіп таңдаймын:

• _____

Бүгін біз күнделікті істі кішкентай қадамдарға бөлуге зейін қоямыз. Баланы үйрете бастайтын бір қадамды таңдаймыз.

Күнделікті істі құрайтын кішкентай қадамдар	Бала өз бетінше орындай адатын қадамдар
1) _____	☐
2) _____	☐
3) _____	☐
4) _____	☐
5) _____	☐
6) _____	☐
7) _____	☐
8) _____	☐

24

Бірінші болып үйрететін қадамды шеңберге алыңыз

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- Балаңызбен бірге айналысатын немесе оны қатыстыратын 2 үй шаруасын таңдаңыз. Олар бұрын айналысқан немесе басқа іс болуы мүмкін. Күнде дерлік істейтін істі таңдаңыз. Тапсырмаға кіріскен сайын баламен кем дегенде бес минут өткізуді жоспарлаңыз.
- Балаңыздың үйренгенін қалайтын әрекеттің бір кішкентай қадамын таңдаңыз. Сол тапсырманы аптасына кем дегенде 3 рет орындап көріңіз.
- Бастапқыда көрсетілетін көмек деңгейін жоспарлаңыз.
Үш деңгей:
 - 1) «Көрсету және айту»/«Тағы бір рет айту»
 - 2) «Шағын көмек көрсету»
 - 3) «Толыққанды көмек көрсету».

Үй практикасы жоспары

1. Мақсат (күнделікті әрекет): _____
2. Мен бастайтын қадам: _____
3. Бастапқы көмек деңгейі (астын сызыңыз): _____

25

*Көрсетемін және
айтамын*

Шағын көмек көрсетемін

*Толыққанды көмек
көрсетемін*

Осы сабақта берілген ұсынымдарды қолдануды ҰМЫТПАҢЫЗ:

- Кез-келген дағдыны кішкентай қадамдарға бөліп, әр кез балаға бір қадамнан үйретіңіз.
- Балаңыз үйренсін! Балаңызға жетістікке жетуге қажетті көмекті ең аз көлемде көрсетіңіз.
- Түсінікті, бірізді нұсқаулар беріңіз және талпыныс үшін баланы мақтаңыз
- Өзіңізден сұраңыз: келесі қадамды үйретуді бастай аламын ба?

9-САБАҚ

ӨЗІМІЗГЕ КҮТІМ КӨРСЕТУДІ ҰМЫТПАЙ, ПРОБЛЕМАЛАРДЫ ҚАЛАЙ ШЕШУ КЕРЕК

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫНА ШОЛУ ЖАСАУ

Алдыңғы аптада сіз кез-келген күнделікті істі кішкентай қадамдарға бөлуді және бала сол қадамды үйрене алуы үшін ең аз көлемде көмек көрсетуді жасап көрдіңіз.

БІЗ ЖАСАП КӨРГЕН 1-ШІ КҮНДЕЛІКТІ ІС НЕМЕСЕ ОЙЫН:

Менің мақсатым болған кішкентай қадам:

Мен қандай көмек деңгейлерін қолдандым (шеңберге алыңыз):

Көрсет және айт
Тағы айт

Шағын көмек
(Кел, көмектесейін)

Үлкен көмек
(Кел, бірге істейік)

Жетістігіміз қандай: _____

Келесі жолы істеп көре алатындарым:

БІЗ ЖАСАП КӨРГЕН 2-ШІ КҮНДЕЛІКТІ ІС НЕМЕСЕ ОЙЫН:

Менің мақсатым болған кішкентай қадам:

Мен қандай көмек деңгейлерін қолдандым (шеңберге алыңыз):

Көрсет және айт
Тағы айт

Шағын көмек
(Кел, көмектесейін)

Үлкен көмек
(Кел, бірге істейік)

Жетістігіміз қандай: _____

Келесі жолы істеп көре алатындарым:

МАҚСАТТЫ ДАҒДЫЛАРҒА ШОЛУ ЖАСАУ

- 1)) Баламның ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ЖАСАУЫ бойынша менің қазіргі мақсатым:

Мақсатымды өзгерту керек пе? Ия Жоқ (шеңберге алыңыз)

Егер «ИЯ» болса, онда қарым-қатынас жасау бойынша менің жаңа мақсатым:

- 2) ОЙЫН ЖӘНЕ КҮНДЕЛІКТІ ІСТЕР БОЙЫНША біздің мақсатымыз:

1. _____

2. _____

Мен кейін жұмыс жасайтын басқа ойындар мен күнделікті істер:

1. _____

2. _____

3. _____

- 3) Баламның қандай ЖАҒЫМСЫЗ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫ менің мақсатым болып табылады:

- 4) Біздің ҮЛКЕН МІНДЕТ 1:

Біз қазір жұмыс жасап жатқан кішкентай қадам

Біз кейін жұмыс жасайтын келесі кішкентай қадам

Біздің ҮЛКЕН МІНДЕТ 2:

Біз қазір жұмыс жасап жатқан кішкентай қадам

Біз кейін жұмыс жасайтын келесі кішкентай қадам

- 5) ӨЗІМНІҢ АМАН-САУЛЫҒЫМДЫ жақсарту үшін мен істейтін бір іс:

БАЛАНЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ЖАСАУЫНА ҚАТЫСТЫ КЕЛЕСІ МАҚСАТТАРДЫ ЖОСПАРЛАУ

Осы кесте сізге балаңыздың қарым-қатынас жасауына қатысты келесі мақсатты анықтауға көмектеседі.

Кестеден сұрау немесе өтіну үшін баланың қарым-қатынас жасау деңгейіне сай келетін жолды табыңыз.

Содан кейінгі тармақты шеңберге алыңыз. Бұл қарым-қатынас жасауға қатысты келесі мақсатыңыз болады.

Мысалы, егер бала әзірше ештеңе сұрай алмаса, оның қарым-қатынас жасауға қатысты келесі мақсаты – сұрау үшін көзге қарауды (көзқарасты) пайдалану.

Өтіну үшін қарым-қатынас жасау:	Бөлісу үшін қарым-қатынас жасау:
Қарым-қатынас жоқ	Қарым-қатынас жоқ
Бір-бірінің көзіне қарау (көзқарас) немесе дене қимылы	Бір-бірінің көзіне қарау (көзқарас) немесе дене қимылы
Ым-ишара: - затты алу үшін оған қарай созылу - затты алу үшін сізді қолыңыздан тартады - затты алу үшін затқа нұсқайды	Ым-ишара: - бөлісу үшін көрсетеді - бөлісу үшін нұсқайды - бөлісу үшін береді
Өтіну үшін әр жолы 1 сөзді пайдаланады	Бөлісу үшін әр жолы 1 сөзді пайдаланады
Өтіну үшін әр жолы 2 сөзді пайдаланады	Бөлісу үшін әр жолы 2 сөзді пайдаланады
Өтіну үшін әр жолы 3 сөзді пайдаланады	Бөлісу үшін әр жолы 3 сөзді пайдаланады
Өтіну үшін көп сөздерді, ым- ишараларды және көзқарасты біріктіреді	Бөлісу үшін көп сөздерді, ым- ишараларды және көзқарасты пайдаланады

ПРАКТИКАЛЫҚ ҮЙ ЖҰМЫСЫ

Балалардың дағдыларын дамыту:

- Жұмыс жасап жатқан әр күнделікті іс үшін 2-3 жаңа қадам ойлап табыңыз. Келесі аптаның ішінде балаңызға сол қадамдардың тым болмаса біреуін үйретуді жоспарлаңыз.

Күнделікті іс 1

- Қосуға тырысып көретін қадамдарым:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Күнделікті іс 2

- Қосуға тырысып көретін қадамдарым:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

29

Өзімізге күтім жасау:

- Жеке өзіңіз үшін ұнамды бір істі таңдаңыз және сол іске күнара кем дегенде 5 минут бөлуді жоспарлаңыз

Ол өте қарапайым әрекеттер бола алады, мысалы, жақын адамыңызбен сөйлесу, ән салу, басқалар үшін бірдеңе істеу немесе жалғыз қалып, 5 минут тыныштықта отыра тұру, т.б.

Осы сабақта берілген ұсынымдарды қолдануды ұмытпаңыз:

- Күнделікті істердегі қадамдар санын көбейтіңіз: жаңа қадамдар қосу үшін «Көрсетіңіз және айтыңыз» әдісін қолданыңыз
- Баланың мүмкіндіктерін кеңейту үшін екі күнделікті істі біріктіріңіз

ПАЙДАЛЫ АҚПАРАТ

Балам ауырып қалса, не істеу керек?

Емхана телефоны мен мекен-жайы _____

Төтенше жағдайларда _____

Учаскелік дәрігер (немесе фельдшер) _____

Патронаж мейірбикесі _____

Балама зорлық-зомбылық көрсетіліп жатқандай көрінсе, не істеу керек?

Емхана телефоны мен мекен-жайы _____

Сенім телефоны _____

Учаскелік дәрігер (немесе фельдшер) _____

Патронаж мейірбикесі _____

Емхананың жауапты әлеуметтік қызметкері _____

Отбасым тамаққа, киімге және өзге өмірлік маңызы бар заттарға қаражат жетіспеушілігіне тап болса, не істеу керек?

Емхана телефоны мен мекен-жайы _____

Емхананың жауапты әлеуметтік қызметкері _____

Бейүкіметтік ұйымдардың телефондары _____

Отбасымда қатыгездік көрсету мәселесі туындаса, не істеу керек?

Емхана телефоны мен мекен-жайы _____

Басқа жауапты мекемелердің телефоны мен мекен-жайы _____

Бейүкіметтік ұйымдардың телефондары _____

Дағдарыс орталығы _____

Сенім телефоны _____

Емхананың жауапты әлеуметтік қызметкері _____

Төтенше жағдайларда _____

Қолымнан келмей жатқанын сезінсем, не істеу керек?

Емхана телефоны мен мекен-жайы _____

Емхананың жауапты психологы _____

Даму ерекшеліктері бар балаларға көмек көрсететін мекемелердің телефондары _____

Құқықтық көмек көрсететін мекемелердің телефондары _____

Бейүкіметтік ұйымдардың телефондары _____

Сенім телефоны _____

Патронаж мейірбикесі _____

Осы жерде өзге қажетті ақпаратты келтіруге болады.
